

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2024

TarkL 09.04.2025 § 5

Valmistelija

Lautakunnan sihteeri JHT/HT-tilintarkastaja

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat,
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla,
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi edellyttää, että valtuusto on talousarviossa ja –suunnitelmassa asettanut kunnan ja kuntakonsernin tavoitteet ja kunnanhallitus on toimintakertomuksessa esittänyt selvityksen tavoitteiden toteutumisesta.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen käsittelyn yhteydessä.

Esittelijä

Puheenjohtaja

Päätösehdotus

Tarkastuslautakunta aloittaa arviointikertomuksen työstämisen.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

TarkL 16.05.2025 § 17

Valmistelija

Lautakunnan sihteeri avustava tilintarkastaja JHT/KHT

Valmistelijan ehdotus:
Tarkastuslautakunta hyväksyy arviointikertomuksen.

Esittelijä

Puheenjohtaja

Päätösehdotus

Tarkastuslautakunta hyväksyy vuodelta 2024 annettavan arviointikertomuksen ja päättää esittää sen edelleen kunnanvaltuustolle käsiteltäväksi ja toimenpiteitä varten.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tämä pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Tarkastuslautakunta piti tauon klo 11.45-13.02

Kv 19.05.2025 § 18

Päätösehdotus

Tarkastuslautakunta esittää vuodelta 2024 annettavan arviointikertomuksen kunnanvaltuustolle käsiteltäväksi ja toimenpiteitä varten.

Päätös

Kunnanvaltuusto merkitsi yksimielisesti tiedoksi tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen.

Kunnanvaltuusto päätti yksimielisesti, että arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin annetaan selvitykset tarkastuslautakunnalle lokakuun loppuun mennessä ja valtuustolle marraskuun loppuun mennessä.

Kh 20.10.2025

85/00.03.00/2025

Valmistelija

Hallintojohtaja Jukka-Pekka Lätti, p. 040 150 5202
Johtoryhmä

Esityslistan oheismateriaalina on tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2024. Hallintokunnat ovat valmistelleet yhteisesti tarkastuslautakunnalle ja valtuustolle arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen johdosta annettavaksi selvitykseksi jäljempänä esitettävän vastauksen:

3.2 Lomatoimen osasto:

"Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että suuren organisaatiouudistuksen yhteydessä tiedonkulkuun kiinnitetään erityistä huomiota.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että työtapaturmamäärät saadaan käännettyä laskuun ja että puuttuvat olosuhdekartoitukset saadaan kurottua kiinni tulevaisuudessa."

Vastaus:

Hallinnon sisäistä tiedonkulkua on pyritty kehittämään viikoittaisilla Teams-palavereilla ja kuukausittaisilla live-palavereilla. Yrittäjätiedotteet lähetetään E-mailerin kautta. Päivittäistä tiedonkulkua hoidetaan Teamsin välityksellä.

Työsuojeluasiantuntijan toimi on täytetty vakinaisesti ja työolosuhdekartoitukset saadaan todennäköisesti saatettua ajan tasalle tämän vuoden aikana. Työsuojeluasiantuntija ja työsuojeluvaltuutetut käyvät lomitustyönohjaajien kanssa läpi työtapaturmien riskiluokat. Työsuojeluasioista keskustellaan hallinnon ja lomittajien palaverissa. Lomittajille on järjestetty työturvallisuuskortti-koulutusta.

3.3. Tekninen osasto:

"Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että osana muutosta huolehditaan palvelutason säilymisestä hyvänä. Yhtiöittämisen vaikuttavuutta tulee mitata säännöllisesti, tulokset tulee esitellä avoimesti, ja saatu palaute tulee huomioida toiminnassa.

Tarkastuslautakunnan mielestä arvioitavia asioita ovat mm. ruuan ravitsemuksellinen laatu, riittävyys ja hävikin määrä. Puhtauspalvelujen osalta on tarpeen arvioida, saavutetaanko asetetut laadulliset ja taloudelliset tavoitteet. Myös ulkoistamisen kokonaistaloudellinen vaikutus on tärkeää pystyä arvioimaan."

Vastaus:

"Ruokahuolto- ja siivouspalvelut on hankittu kilpailuttamiseen perustuvalla sopimuksella. Palveluhankinnan laatua, sisältöä ja palvelua ohjaavat mm. valtakunnalliset suositukset varhaiskasvatuksen ja koulujen ruokailuista sekä hankintaa varten laaditut palvelu- ja kohdekuvaukset. Toimijan ja kunnan kanssa on käyty jatkuvaa vuoropuhelua koskien mm. asiakaspalautteita, ruuan ravitsemuksellisesta sisältöä ja kehittämistoiveita. Näitä keskusteluja on käyty niin arjen tasolla kuin tilaajan ja tuottajan johdon välillä. Lisäksi oppilaat ovat edustettuna ruokaraadeissa, joiden kautta tuottaja saa suoraa palautetta sekä voi kokeilla kehittämis ehdotuksia pienemmässä mittakaavassa. Tämä on koettu hyväksi tavaksi osallistaa palveluiden käyttäjät. Lisäksi tuottaja toteuttaa vuosittain asiakastytyväisyysskyselyn, jonka tulokset raportoidaan myös tilaajalle. Tällä hetkellä yhteistyö on koettu toimivaksi ja annettuun palautteeseen on etsitty aktiivisesti ratkaisuja.

Ruuan loppuminen on poikkeama, jota toimijan tulee välttää. Hävikkiä vältetään sillä, että ruoka on maistuvaa ja sitä valmistetaan riittävä määrä, kuitenkin välttämällä ylituotantoa. Sopivien valmistusmäärien löytäminen on ennen kaikkea toimijan oma taloudellinen intressi mahdollisen ylijäämän osalta. Tilaajan kannalta keskeistä on, että ruoka on päivittäin maistuvaa ja laadultaan hyvää, ja sitä riittää kaikille ruokailijoille. Ruokalistaa kehitetään yhdessä kunnan ja tuottajan kanssa saadun palautteen ja ruokailua koskevien havaintojen pohjalta. Toistaiseksi vaikuttaa siltä, että muutoksesta haettu taloudellinen säästö toteutuu ja palvelutaso on muutosvaiheen jälkeen tasoittunut. Siivouspalveluiden toiminta on jatkunut samantasoisena kunnan omaan toimintaan nähden.

3.4. Sivistysosasto

"Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä tarpeenmukaista raportointia sivistysosaston tavoitteiden toteutumisessa ja myös mittareiden asettamisessa.

Mittarit on asetettava siten, että mitattavat asiat ovat tarkoituksenmukaisia, ja niiden perusteella voidaan kehittää toimintaa.”

Vastaus:

Sivistysosaston toiminnasta on kunnan keskeisenä toimialana pyritty raportoimaan mahdollisimman kattavasti osana tilinpäätöstä. Osa informaatiosta on luonteeltaan tiedottavaa ja senkin merkitys on koettu tärkeäksi valtuustolle, vaikka kaikkeen informaatioon ei suoraan liity toiminnallisia tavoitteita.

Varsinaisten tavoitteiden toteutumista arvioivina mittareina hyödynnetään useita eri lähteitä ja tilastoja mm. kouluterveyskyselyiden tuloksia, oppilastilastoja tilastointipäiviltä, kuntaliiton kuntatutkimuksen tuloksia, hankkeiden raportteja sekä viranhaltijoiden arvioita toiminnan tuloksesta erityisesti laadullisten tekijöiden osalta.

Oma haasteensa mittareiden osalta on se, että esimerkiksi kouluterveyskysely toteutetaan vain joka toinen vuosi, jolloin uusia raportoitavia tuloksia ei synny jokaiseen osavuosikatsaukseen tai edes tilinpäätökseen. Joka tapauksessa talousarvio- ja tilinpäätösasiakirjojen rakennetta ollaan kehittämässä, kun koko kunta siirtyy Opiferus-järjestelmän käyttäjäksi. Tässä yhteydessä tavoitteita ja niiden esittämistapaa tullaan kehittämään edelleen.

4. Vuoden 2024 arviointikertomuksen havaintoja

”Mihin toimenpiteisiin kunnanhallitus ryhtyy Toholammin kehitys Oy:n toiminnan tehostamiseksi?”

Vastaus:

Toholammin kehitys Oy:n hallituksen puheenjohtaja Raija Potila:

”Toholammin kehitys Oy yhtiöjärjestystä on päivitetty vuonna 2021 ja sen mukaan yhtiön toimintaa hoitaa hallitus, eikä yhtiöllä ole toimitusjohtajaa. Samassa yhteydessä yhtiön toimiala supistui koskemaan pääosin kiinteistöjen ja osakkeiden omistamista ja kauppaa sekä edellä mainittujen tilojen vuokraamista yritystoimintaan. Samassa yhteydessä kunnan yrityspalvelut ja elinkeinotoiminnan kehittäminen siirtyivät Kaustisen seutukunnan tehtäviksi.

Toholammin kehitys Oy ostaa tili- ja kirjanpitopalvelut ulkopuoliselta yritykseltä ja pöytäkirjojen laadinnassa avustaa Toholammin kunta. Panostus yhtiön toiminnan laajentamiseksi edellyttää Toholammin kunnan omistajanohjauksen linjauksia ja taloudellista sijoitusta yhtiöön. ”

Kunta on järjestänyt Toholammin yrittäjien kanssa yhteisen strategiapäivystystapaamisen syyskuussa 2025 ja järjestää kuukausittain yrittäjien aamupuurotilaisuuksia, joissa kattavasti kerrotaan yritysten hankerahoitus- ym. mahdollisuuksista ja työvoiman saatavuudesta.

”Tarkastuslautakunta pyytää seurantatietoja ruoka- ja siivouspalvelutoiminnasta.”

Vastaus:

Siivous- ja ruokahuoltopalvelut ovat siirtyneet liikkeenluovutuksella ulkoiselle palveluntuottajalle 1.3.2025 lukien, ja asianomainen henkilöstö siirtynyt vanhoina työntekijöinä uuden työnantajan palvelukseen. Hallintokuntia ohjeistetaan toimittamaan tarkastuslautakunnalle seurantatietoja ruoka- ja siivouspalvelutoiminnasta.

Valmistelijan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää antaa tarkastuslautakunnalle ja valtuustolle edellä esittelytekstiin sisällytetyt lausunnot vastauksenaan arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Hillukkala Jukka

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa tarkastuslautakunnalle ja valtuustolle edellä esittelytekstiin sisällytetyt lausunnot vastauksenaan arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin.

Päätös